

János vitéz – Foglalkozástervezet drámajátékokkal

Szerkesztette: Török Enikő Andrea

Rákóczi Ferenc Általános Iskola, Szatmárnémeti, Románia

Téma: Petőfi Sándor: *János vitéz* című művének feldolgozása

Korosztály: 5-6. osztály

Cél: A műben szereplők helyzetének, motivációinak feltárása a drámapedagógia eszközeivel.

Időtartam: 2x45 perc

Eszközök: csomagolópapír, filctoll, névkártyák.

Felhasznált irodalom: Petőfi Sándor 2014: *János vitéz*, Móra Könyvkiadó, Budapest.

BAJI GÁL FERENCNÉ 2006: *Drámapedagógia alkalmazása – Foglalkozásleírások alsó tagozatosok számára*. Pedellus Tankönyvkiadó, Debrecen

FÜZFA BALÁZS 1999: *Süss fel nap*. Soros Alapítvány

A FOGLALKOZÁS MENETE

Előkészítés, ráhangolás

Séta a térben adott utasításra: katonásan, szomorúan, büszkén, vidáman, szégyenlősen, kecsesen, szemlesütve, haragosan, settenkedve, félelmetesen, boldogan, kíváncsian, lustán stb.

Csoportalakítás: Találjanak egymásra a családok névkártyák segítségével:

A Málé család tagjai: Málé Marcsa, Málé Marci, Málé Mancsi, Málé Máté.

A Kukorica család tagjai: Kukorica Katica, Kukorica Klára, Kukorica Károly és Kukorica Karola.

A Tengeri család tagjai: Tengeri Tamás, Tengeri Terka, Tengeri Tóni, Tengeri Tamara.

Állókép: Álljatok be csoportképbe úgy, hogy lássuk ki az édesanya, édesapa és a gyerekek.

Aztán minden családból az édesanya mutassa be a családját.

Kötött mondatkezdés: Az édesanyáról nekem az jut eszembe...

(A befejezés lehet egy érzés, egy cselekvés, egy elvont fogalom.) – A család minden tagja elmondja a véleményét.

Kiscsoportos improvizáció némajátékkal: A rögtönzés címét papíron húzzák ki: a szerető anya, a mostoha anya, a gyermekét elhagyni kényszerülő anya.

Feladat: Némajátékkal rögtönözzetek egy jelenetet!

Narráció: A történet két főszereplőjéről olvasok fel egy részletet:

Petőfi Sándor: János vitéz – részlet

Hogy is kezdjem csak hát?... Mindennek előtte.
Hogyan tettem szert a Kukoricza névre?
Kukorica között találtak engemet,
Úgy ruházták rám a Kukoricza nevet.

Egy gazdaember jólelkű felesége-
Amint ő nekem ezt sokszor elmesélte –
Egyszer kinézett a kukoricaföldre,
S ott egy barázdában lelt engem heverve.

Szörnyen sikítottam, sorsomat megszánta,
Nem hagyott a földön, felvett a karjára,
És hazafelé ezt gondolta mentiben:
„Fölnevelem szegényt, hisz úgy sincs
gyermekem.”

Hanem volt ám neki haragos vad férje,
Akinek én sehogy sem voltam inyére.
Hej, amikor engem az ottan meglátott,
Ugyancsak járták a cifra káromlások.

Engesztelte a jó asszony ily szavakkal:
„Hagyjon kend föl, apjok, azzal a haraggal.
Hiszen ott kinn csak nem hagyhattam vesztére,
Tarthatnék-e számot isten kegyelmére?”

Aztán nem lesz ez a háznál haszontalan,
Kednek gazdasága, ökre és juha van,
Ha felcsuporodik a kis istenadta,
Nem kell kednek bérest, juhászt fogadnia.”

Valahogy, valahogy csakugyan engedett;
De azért rám soha jó szemet nem vetett.

Hogyha nem ment a dolgom maga rendiben,
Meg-meghusángolt ő amugy istenesen.

Munka s ütleget között ekkép nevelkedtem,
Részesültem nagyon kevés örömeiben;
Az egész örömem csak annyiból állott,
Hogy a faluban egy szép kis szőke lány volt.

Ennek édesanyja jókor a síré lett,
Édesapja pedig vett más feleséget;
Hanem az apja is elhalt nemsokára,
Így jutott egyedül mostohaanyjára.

Ez a kis leányzó volt az én örömem,
Az egyetlen rózsza tüskés életemen.
Be tudtam is őt szeretni, csodálni!
Ugy hitak minket, hogy: a falu árvái.

Már gyerekkoromban hogyha őt láthattam,
Egy turós lepényért látását nem adtam;
Örültem is, mikor a vasárnap eljött,
És vele játszhattam a gyerekek között.

Hát mikor még aztán sihederré lettem,
S izegni-mozogni elkezdett a szívem!
Csak úgyis voltam ám, mikor megcsókoltam,
Hogy a világ összedőlhetett miattam.

Sokszor megbántotta gonosz mostohája...
Isten neki azt soha meg ne bocsássa!
És ki tudja, még mit el nem követ rajta,
Ha fenyegetésem zabolán nem tartja.

Magamnak is ugyan kutyául lett dolga,
Belefektettük a jó asszonyt a sírba,
Aki engem talált, és aki, mondhatom,
Mint tulajdon anyám, úgy viselte gondom.

Hír

Készítsen mindhárom család egy-egy rövid cikket a *Falusi Hirmondóba!*

Téma: Talált gyerek: – Kukorica Jancsi

– A mostohaanya – (Iluska mostohája)

– A falu két árvája

Minden családból a családfő olvassa fel a cikket!

Forró szó: A tanító Iluska mostohájának a szerepébe lép. A tanulók arról kérdezik, miért bánik rosszul a lánnyal, miért ellenzi a fiatalok szerelmét.

Narráció,„Egyszer én valahogy nyájam elszalasztám,

Annak következtén elcsapott a gazdám.

Búcsut mondtam az én édes Iluskámnak,

Keserű érzéssel mentem a világnak.”

.....

Éjszaka, zsványok, csákányok, pisztolyok...

Ha jól megfontoljuk, ez nem tréfadolog;

De az én Jancsimnak helyén állt a szíve,

Azért is közējük nagy bátran belépe.

.....

Rablás, fosztogatás, ölés nekünk tréfa,

E derék tréfának díja gazdag préda.

Ez a hordó ezüst, ez meg arany, látod?...

Nos hát elfogadod a cimboraságot?"

Improvizáció

Mutassátok be a zsványok mulatozását, majd tapsra váljatok szoborrá!

Gondolatkövetés

Mivel nem tudom, ki Kukoricza Jancsi, bárkit megérintek, az ő szerepébe lép, és megfogalmazza a zsványok kincsével kapcsolatos gondolatait. Hiszen a zsványok úgyis alszanak.

Narráció

„Nem mondtam én neki, az én Iluskámnak,

Hogy ne adja szívét soha senki másnak,

Ő sem mondta nekem, hogy hűséges legyek –

Tudtuk, hogy hűségünk ugysem szegjük mi meg.”

.....

Még egyszer visszatért. A sírhalom felett

Egyszerű kis rózsabokor nevelkedett.

Leszakította a virágszálat róla,

Elindult s mentében magában így szóla:

Ki porából nőttél, árva kis virágszál,

Légy hűséges társam vándorlásaimnál;”

Kiscsoportos improvizáció

Pletyka: mindhárom családban más a téma:

- Miért nem ment férjhez Iluska?
- Hová mehetett Kukoricza Jancsi?
- Mit tett Jancsi, mikor megtudta, hogy szerelme meghalt?

Narráció: Jancsi nem lett zsvány, hanem beállt katonának, így jutott el a francia király udvarába, ahol vitézségeért János vitéznek nevezték el. Onnan az Óriások földjére került. Később a Sötétség országában Iluska mostohájával találkozott, aki boszorkány lett. Végül Tündérországba került.

Közös rajz

Mindhárom család megrajzol egy térképrészletet Jancsi vándorlásáról, majd felragasztják a táblára. Nevezzék meg a valóságos és a mesei helyszíneket!

- Jancsi faluja – A zsványtanya
- A francia király palotája – Óriások földje
- A sötétség országa – Tündérország

Narráció

ünderországnak egy tó állott közepén,
János vitéz búsan annak partjára mén,
S a rózsát, mely sírján temett kedvesének,
Levette kebléről, s ekkép szólítá meg:

"Te egyetlen kincsem! hamva kedvesemnek!
Mutasd meg az utat, én is majd követlek."
S beveté a rózsát a tónak habjába;
Nem sok híja volt, hogy ő is ment utána...

De csodák csodája! mit látott, mit látott!
Látta Iluskává válni a virágot.
Eszeveszettséggel rohant a habokba,
S a föltámadt leányt kiszabadította.

.....
A tündérnemzetség gyönyörű körében
S kedves Iluskája szerető ölében
Mai napig János vitéz őkegyelme
Szép Tündérországnak boldog fejedelme

Zárás – Körmese

Folytassátok a történetet! Mindenki mondjon egy mondatot: hogyan folytatódott az ifjú pár élete?

Megjegyzés: A történetet akár a kukoricaprojekt nélkül is el lehet játszani.